Pohádky z bramborových řádků | Rootabaga Stories, Carl Sandburg

Pod názvem *A jiné práce* představuje František Skála poprvé retrospektivní pohled na svou ne vždy známou ilustrátorskou tvorbu, které se věnuje již od začátku osmdesátých let. Po autorových velmi úspěšných výstavách v Galerii Rudolfinum a v Národní galerii v prostorách Valdštejnské jízdárny tak můžeme poznat další polohu Skálovy poetické, tajemné, a přitom do přirozeného světa vrostlé tvorby, které nikdy nechybí ani neokázalý vtip. Svou formou se prolíná i s řadou dalších aspektů, které souvisejí s jeho sochařskou, ale také malířskou prací. V jedné linii se tak ukazují přesahy a rozmanitost autorovy umělecké tvorby.

Autora v dětství výrazně utvářelo prostředí, ať již se jednalo o různé starožitné předměty (v otcově sbírce) nebo folklorní hudbu (matka choreografka a zakladatelka souboru Chorea Bohemica). To vše mělo jistě vliv na jeho vnímání a vztah k různým materiálům a poetice forem spojených s lidovým uměním.

Právě to vše se nepřímo objevuje také v ilustrační práci, která má i další přesahy, ať již se jedná o jeho existencionální zážitky, které souvisejí s pobyty v přírodě „na divoko" u moře, o pěší cestu do Benátek v roce 1993 nebo další inspirativní cesty po světě. Nelze také nezmínit autorovy deníky a intimní edici malých knih.

Výstava je koncipována jako tvůrčí cesta. Začíná obrazy vytvořenými pod otcovým vedením na hranici dětství, pokračuje hledáním v době studií a postupně přes další léta až k nahlédnutí do nejnovější tvorby. Nejedná se ale o pouhý výčet zhruba dvaceti převážně dětských knih, které jeden z nejznámějších českých výtvarníků posledních dekád ilustroval. Výstava dává nahlédnout, nakolik je profese ilustrátora úzce propojena se Skálovou volnou tvorbou malířskou, grafickou a sochařskou. Vine se jeho dílem jako ponorná řeka, ve které se zračí tvůrčí období a okouzlení.

Práce na jednotlivých knihách, a to především těch autorských, je vždy neodmyslitelně, jaksi osudově, spojena s dobou vzniku. Ať již jde o knihu *Zapomenutá řemesla*, kterou ilustroval po ukončení studia na VŠUP, nebo o *Pohádky z bramborových řádků*, jež přichází v období po zkušenostech z hudebního působení na hranici undergroundu a prožitku narození obou dětí. Do *Královských pohádek* od básníka Karla Šiktance to byly uhlové kresby lesů z konce osmdesátých let, kdy se setkává s tvorbou Aléna Diviše a Bohuslava Reynka a volí jednoduchou formu lavírovaných kreseb uhlem.

Dalším významným projektem je kniha *Velké putování Vlase a Brady*. Tento legendární autorský seriál vzniká v období nástupu postmoderny a založení umělecké skupiny Tvrdohlaví. Zde dochází k nejtěsnějšímu propojení s volnou tvorbou Františka Skály, která se v té době vydělila z ilustrátorské činnosti. Díla jako *Velký datel* (1987, Východočeská galerie v Pardubicích) nebo *Motýl na květině* (1985) vznikla jako samostatné objekty prezentované na výstavách a zároveň se stala inspirací pro bytosti, které se objevily v příběhu. Duch Lesojan byl naopak poprvé spatřen Vlasem a Bradou v *Modrém lese* a následně se zhmotnil ve formě sochy *Lesojan* (1988). V polovině devadesátých let se dva roky pracovalo na přípravě celovečerního animovaného filmu (filmové ateliéry Zlín a později Barrandov). K realizaci bohužel nedošlo z důvodu nedostatku financí. Příběh byl nakonec úspěšně dramatizován v Divadle Minor v roce 2007. Podobné to je i u knihy *Skutečný příběh Cílka a Lídy*. Nápad vytvořit fotografický seriál v reálném lesním prostředí se zrodil v roce 1989 při dokončení komiksu *Velké putování Vlase a Brady*, kdy se na poslední straně objevilo několik fotografií, které zachytil tučňák Michal. Fyzicky i časově náročná práce podobná animovanému či hranému filmu, obnášející přípravu loutek, prostředí a fotografování v reálném čase ročních období, se protáhla ze dvou měsíců na dva roky a rozdělila seriál na dvě knihy. Malou, „úvodní" – *Jak Cílek Lídu našel* (Meander, 2006) a velkou – *Skutečný příběh Cílka a Lídy* (Arbor vitae, 2007). Podobně jako u *Vlase a Brady* se do knihy dostala ocelová plastika *Špion*, dlouhá 8 m, původně vytvořená pro evropské sochařské kvadrienále v Rize. V příběhu vystupuje jako Lefant Troben, bytost žijící v Pustém Hustolese.
Kniha posloužila jako předloha k filmu J. Svěráka *Kuky se vrací*. V knize *Bratři lví srdce* se objevují zkušenosti s originální technikou „scurografie", vyvinutou v Tajné organizaci B. K. S., která je vhodná ke ztvárnění nočních a makabrózních scén, a hodily se pro ilustrace k dětské knize, jejíž příběh se odehrává po smrti hlavních hrdinů. Negativ kreslený tužkou naslepo na pauzák se vyvolá fotografickou cestou. Komplikovanost tohoto postupu vytváří zvláštní atmosféru. K dalším podobným technikám patří termokresby, dělané dotykem teplocitlivého faxového papíru o kovovou teplou desku, nebo kresby vytvořené tužkou na základě obrazců samovolně vzniklých jemnou lampovou černí na papíře „lampionů přání". Právě podobné příběhy a časové posloupnosti lze najít u každé z ilustrovaných knih. Promítá se do nich autorův obraz světa, pečlivá volba způsobu uchopení tématu a použité techniky a celkový, zodpovědný, ale zároveň svobodný přístup k tvorbě. I proto je výstava *A jiné práce* mimořádná.

Zdeněk Freisleben

Motýl na květině | Butterfly on a Flower, 1985

Hrad Svícen | Candlestick Castle, Karel Šiktanc

Skutečný příběh Cílka a Lídy | Cecil's Quest, František Skála

Obálka deníku | Cover of a diary

Tvor | Creature, 1991, dřevo, šiška | wood, cone

EDUKAČNÍ PROGRAM K VÝSTAVĚ FRANTIŠKA SKÁLY:

Sobotní výtvarné workshopy
V rámci výtvarných workshopů se budeme koncentrovat na hlavní téma výstavy, na ilustraci – a to z různých úhlů pohledu: v souladu s konceptem výstavy bude akcentována ilustrace jako řemeslo, ale budeme zkoumat ilustraci i jako komunikaci textu a obrazu, 3D ilustraci a ilustraci jako komiks.

Ilustrace jako řemeslo, Dům U Kamenného zvonu
Ilustrace jako komiks, Edukační centrum v Colloredo-Mansfeldském paláci
Ilustrace jako mikrosvěty, Eko-ateliér v Zámku Troja

Výtvarný ateliér pro dospělé a seniory
Cyklus interaktivních workshopů k výstavě Františka Skály se bude soustředit na důležité znaky a na zvolené výtvarné techniky z širokého spektra umělecké tvorby autora. Výtvarná práce se zaměří na médium kresby, malby, grafiky a pozornost také bude věnována tvůrčímu procesu jako je ilustrace.

Tušové kresby a akvarel
Kresebné studie a grafické techniky

Interaktivní prohlídky výstavy pro všechny typy škol i další věkové a zájmové skupiny s možností následné výtvarné reakce ve formě vlastní tvorby. Akce přizpůsobujeme časově, tematicky i úrovní náročnosti konkrétním požadavkům každé školy.

Kontakt:
edukace@ghmp.cz

Pro termíny workshopů a nabídku dalších edukačních aktivit zaměřených na ostatní cílové skupiny, jako jsou například znevýhodnění návštěvníci nebo rodiče s dětmi na rodičovské dovolené, sledujte ghmp.cz/edukace

Pohádky matky husy husy | Tales of Mother Goose, Charles Perrault

Žabí zámek | The Frog Castle, Jostein Gaarder

EDUCATIONAL PROGRAM TO FRANTIŠEK SKÁLA'S EXHIBITION:

Saturday art workshops
Within the art workshops we will focus on the main theme of the exhibition – illustration – from different points of view: in accordance with the concept of the exhibition, the emphasis will be on illustration as a craft, but we will also examine illustration as the communication between the text and the image, 3D illustration and illustration as comics.

Illustration as a Craft, Stone Bell House
Illustration as Comics, Education Center at the Colloredo-Mansfeld Palace
Illustration as Micro Worlds, Eco-Studio in Troja Château

Art workshops for adults and senior citizens
The series of interactive workshops on František Skála's exhibition will deal with important features and selected art techniques from a wide range of the artist's oeuvre. Art work will focus on drawing, painting and prints, and attention will also be paid to the creative process such as illustration.

Indian ink drawings and watercolor
Drawing studies and graphic techniques

Interactive tours of the exhibition for all types of schools and other age and interest groups with the possibility of subsequent creative response in the form of their own work. We adapt the events in terms of time, theme and performance levels according to the specific requirements of each school.
Reservation required

Contact:
edukace@ghmp.cz

For the dates of the workshops and other educational activities for other groups of visitors, such as the disadvantaged and parents on maternity and/or parental leave and their children, see ghmp.cz/edukace.

Dům stínů – instalace | *The House of Shadows*, installation, 2013

For the first time ever, František Skála is presenting the lesser-known book illustrations he has created since the early 1980s at a retrospective exhibition entitled *And Other Works*. After his very successful exhibitions at Galerie Rudolfinum and the Wallenstein Riding School of the National Gallery, we have an opportunity to see another aspect of Skála's poetic, mysterious work, deeply ingrained in the natural world and always unpretentiously humorous. The form of the exhibition also includes a number of other aspects related to Skála's sculptures and paintings. Following in this vein, the show reveals the overlapping areas and diversity of his artistic work. As a child, the artist was significantly influenced by the environment around him, whether by various antiques (in his father's collection) or by folk music (his mother was a choreographer and the founder of the ensemble Chorea Bohemica). This certainly had an effect on his perception of, and relationship to, various materials and elements of style associated with folk art. All of this indirectly appears in his illustrations, which have an outward reach – whether to his existential experiences related to his stays in nature "in the wild" by the sea, the walking trip he took to Venice in 1993, or his other inspiring travels around the world. Special mention should also be made about Skála's diaries and his private editions of small books.
The exhibition has been conceived as a creative journey. It begins with the paintings made by Skála under his father's guidance when he was on the threshold between childhood and adulthood, goes through Skála's search for himself during his studies and mature years, and ends with insight into his most recent work.
The exhibition does not just feature the 20 books, most of them for children, that have been illustrated by one of the best-known Czech artists of recent decades. It also provides insight into how closely Skála's profession as an illustrator is connected with his non-commissioned paintings, prints and sculptures, how it winds through his oeuvre like a submerged river, reflecting his various creative periods and interests.
His work on individual books, especially the artists' books, is always inextricably – and to a certain extent, inevitably – connected with the time of their inception. This applies to *Forgotten Crafts*, an encyclopedia that Skála illustrated after completing his studies at the Academy of Arts, Architecture and Design, and to Carl Sandburg's *Rootabaga Stories*, which came at the time following his engagement in an almost underground rock band and the birth of his two children. The *Royal Fairy Tales* by the poet Karel Šiktanc are illustrated by Skála with charcoal drawings of forests from the late 1980s, when Skála encountered Alén Diviš's art and Bohuslav Reynek's poetry and opted for the simple form of charcoal wash drawings. Another important project was *The Great Wandering of Hair and Beard*. This legendary comic book by Skála himself came into being during the emergence of Postmodernism and the establishment of the art group *The Stubborn Ones*. This comic book is the most closely interconnected with Skála's fine art, which he kept separate from his illustrations at the time. His sculptures such as *Big Woodpecker* (1987, East Bohemian Gallery in Pardubice) or *Butterfly on a Flower* (1985) came into being as autonomous objects presented at exhibitions, at the same time inspiring the inception of the beings who appeared in *The Great Wandering of Hair and Beard*. On the other hand, the ghost called Wood Spirit had been seen for the first time by Hair and Beard in the *Blue Forest* and subsequently materialized in the sculpture *Wood Spirit* (1988). During the mid-1990s, Skála spent two years adapting the comic book for a full-length animated film (first in Zlín and then later at the Barrandov film studios), but unfortunately it was not realized for financial reasons. The story was finally successfully dramatized at the Minor Theater in 2007. A similar fate befell *The True Story of Cílek [Cecil] and Lída*. Skála got the idea to create a photographic series in a real forest environment in 1989 upon the completion of his comic strip *The Great Wandering of Hair and Beard*, the last page of which features several photos taken by the penguin Michal. This physically demanding, time-consuming labor, similar to shooting an animated or feature film, involving the preparation of puppets and the environment and taking photographs over the course of the seasons, expanded from two months to two years and resulted in the division of the series into two books. The small, introductory one entitled *How Cecil Found Lída* (Meander, 2006) was followed by the big one, *The True Story of Cílek [Cecil] and Lída* [*Cecil's Quest* in the English version] (Arbor vitae, 2007). Just as in *The Great Wandering of Hair and Beard*, one of the characters is Skála's eight-meter-long steel sculpture called *Spy*, originally created for the European Sculpture Quadrennial in Riga, Latvia. In the story, this character appears as Lefant Troben, a creature living in the Desolate Dense Forest. This comic book became the inspiration for Jan Svěrák's film *Kooky Returns* [*Kooky* in the English version]. When illustrating *The Brothers Lionheart* by Astrid Lindgren, Skála utilized his experience with the original technique of "scurography", suitable for macabre or nocturnal scenes, which had been developed in the B. K. S. group (an acronym for "The End of the World is Coming"). The technique was quite appropriate for illustrations for this children's book, the story of which takes place after the death of the main protagonists. In scurography, a negative image is drawn in pencil on tracing paper and subsequently developed like a photograph. The complexity of this procedure gives the resulting image its special atmosphere. Similar techniques include thermal drawings, made by bringing heat-sensitive fax paper into contact with a hot metal plate, or pencil drawings based on images spontaneously created by smoke on the paper walls of "wishing lanterns" that have been released into the air and then descended. Similar stories and chronologies can be found in each of the books illustrated by Skála. The illustrations reflect the artist's view of the world, his carefully thought-out way of grasping a topic and the techniques to use, and his overall approach to creative work – being responsible, but at the same time having free rein. That is yet another reason why the exhibition *And Other Works* is so extraordinary.

Zdeněk Freisleben

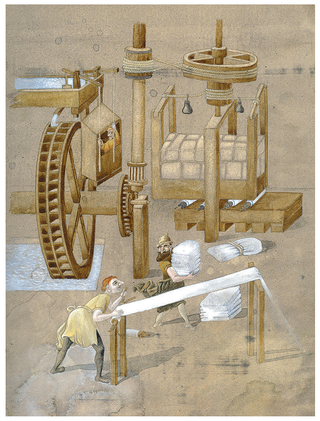

Zapomenutá řemesla | The Forgotten Crafts, Miroslav Janotka, Karel Linhart

FRANTIŠEK SKÁLA A JINÉ PRÁCE / FRANTIŠEK SKÁLA AND OTHER WORKS

Výstavu pořádá Galerie hlavního města Prahy ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví. /
The exhibition is organized by Prague City Gallery in collaboration with the Museum of Czech Literature.

Kurátor / Curator: Zdeněk Freisleben
Grafické řešení / Graphic Design: Vladimír Vimr
Překlad / Translation: Vladimíra Šefranka Žáková
Redakce textů / Copy Editing: Ondřej Krochmalný
Instalace a produkce, vedoucí / Head of Installation and Production: Diana Brabcová
PR a marketing, vedoucí / Head of Public Relations and Marketing: Michaela Vrchotová
Edukační programy, vedoucí / Head of Educational Programs: Lucie Haškovcová

www.ghmp.cz
Facebook & Instagram: @ghmp #ghmp

DOPROVODNÝ PROGRAM

Komentované prohlídky s Františkem Skálou

Koncert uskupení Třaskavá směs (František Skála, Petr Nikl, Mirek Černý) ku příležitosti vydání alba s názvem *Debut*.

Koncert Františka Skály s dechovou hudbou Provodovjané.

Letní outdoorová hra v zahradě Zámku Troja organizovaná ve spolupráci s divadlem Minor.
Scénické čtení autorského komiksu Františka Skály s názvem *Vlas a Brada* ve spolupráci s divadlem Minor.

Více informací o koncertech a dalším doprovodném programu najdete na našem webu.

ANCOMPANYING PROGRAM

Guided tours with František Skála

Concert of the group Explosive Mix (František Skála, Petr Nikl, Mirek Černý) on the occasion of the release of their album entitled *Debut*.

Concert of František Skála with the wind band Provodovjané.

Summer outdoor game in the garden of Troja Château organized in collaboration with the Minor Theater.

Public reading from František Skála's comic book *The Great Wandering of Hair and Beard* in collaboration with the Minor Theater.

For more information about concerts and the accompanying program see our website.

Skladacka dospela TISK 27.4.indd 1
27.04.21 19:42

Skladacka dospela TISK 27.4.indd 2 27.04.21 19:42